

บทที่ 5

บทสรุป

5.1 สรุป

ตลาดการพนันฟุตบอลมีการขยายตัวด้วยสาเหตุจากการพัฒนาและขยายตัวของระบบข้อมูลข่าวสาร โดยทำให้เกิดความนิยมในการติดตามกีฬาฟุตบอล โดยเฉพาะฟุตบอลต่างประเทศ เมื่อมีผู้ติดตามกีฬาฟุตบอลมากขึ้น ผู้สนใจกีฬาฟุตบอลบางส่วนก็เริ่มต้นหันมาสนใจเล่นพนันฟุตบอล โดยเชื่อว่าการเล่นพนันฟุตบอลเป็นการแสดงออกอย่างหนึ่งในการติดตามกีฬาฟุตบอล ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มอรรถรสในการติดตามฟุตบอล โดยผู้ติดตามฟุตบอลประเภทหลังนี้อาจมีอัตราการเพิ่มจำนวนขึ้นมากกว่าผู้ติดตามฟุตบอลแบบปกติเสียอีก นอกจากนั้นการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสาร ยังทำให้การพนันฟุตบอล ซึ่งเป็นการพนันที่เกิดขึ้นได้ง่ายอยู่แล้ว สามารถมีความสะดวกในการเล่นพนันและมีช่องทางในการเล่นมากขึ้นด้วย

สำหรับการเล่นพนันฟุตบอลในประเทศไทย เป็นการพนันทายผลการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศ โดยเฉพาะการแข่งขันฟุตบอลระดับสโมสรของประเทศต่างๆในยุโรป อันประกอบด้วยการแข่งขันฟุตบอลลีกและฟุตบอลชิงถ้วยเป็นหลัก ซึ่งมีการแข่งขันเป็นประจำทุกปี โดยจะเริ่มเล่นตั้งแต่เดือนสิงหาคมไปจนถึงเดือนพฤษภาคมของปีถัดไป นอกจากนี้ยังมีการเล่นพนันฟุตบอลในการแข่งขันระดับชาติ ซึ่งโดยรวมแล้วจะมีการแข่งขันรายการใหญ่ๆทุก 2 ปี คือ การแข่งขันฟุตบอลโลก และการแข่งขันฟุตบอลยูโร

โดยส่วนใหญ่ การเล่นพนันฟุตบอลจะใช้ระบบอัตราต่อรองแบบที่มีแต้มต่อ ซึ่งปรับปรุงมาจากระบบอัตราต่อรองราคาคงที่ในอังกฤษ นอกจากนี้ยังมีการพนันฟุตบอลในแบบอื่นๆ เช่น การพนันบอลชุด การพนันฟุตบอลผ่านอินเทอร์เน็ต เป็นต้น สำหรับระบบการชำระเงินจะมีด้วยกัน 2 รูปแบบ คือ การเล่นระบบเงินสดหรือชำระเงินก่อน ฟุตบอลเริ่มต้นแข่งขัน และระบบเครดิตหรือชำระเงินหลังจากรู้ผลการแข่งขันฟุตบอลแล้ว โดยมูลค่าเงินแทงพนันฟุตบอลในประเทศไทยทั้งหมดในปี 2536/38 น่าจะไม่ต่ำกว่า 122,480 ล้านบาท

นอกเหนือไปจากการพนันฟุตบอลแล้ว ผู้ที่ต้องการเล่นพนันยังสามารถเล่นพนันชนิดอื่นๆ ได้แก่ บ่อนหรือคาสีโน หวยใต้ดิน พนันทายผลการพนันกีฬาประเภทอื่นๆ เช่น ม้า มวย บาสเก็ตบอล อเมริกันฟุตบอล เป็นต้น ลีอตเตอร์หรือสลากกินแบ่งรัฐบาล หวยหุ้น จับยี่กี ตู้พนันไฟฟ้า

การพนันสามารถก่อให้เกิดผลกระทบทางสังคม โดยปัญหาการติดการพนันเป็นผลกระทบที่สำคัญที่สุด ซึ่งจะส่งผลต่อเนื่องให้เกิดปัญหาอื่นๆตามมาได้ นอกจากนั้นการพนันยังส่งผลกระทบต่อในทางเศรษฐกิจด้วย เช่น การพนันทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง และการพนันยังทำให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการบริโภค

การควบคุมดูแลการพนันฟุตบอลในประเทศไทย ปัจจุบันห้ามไม่ให้มีการเล่นพนันฟุตบอล แต่ตามกฎหมายแล้วอาจสามารถขออนุญาตได้ ทำให้ความผิดของการเล่นพนันคือการฝ่าฝืนข้อห้ามตามกฎหมายไม่ใช่การเล่นพนัน การบังคับใช้กฎหมายจึงมีความไม่ชัดเจนทำให้การฝ่าฝืนกฎหมายจึงทำได้ง่าย และปัญหาที่สำคัญในการควบคุมคือ เจ้าหน้าที่รัฐเห็นว่าการพนันฟุตบอลเป็นความผิดที่ไม่ได้ระบุไว้ในกฎหมาย ทำให้เกิดสภาพของการปรับใช้ข้อกฎหมายที่แตกต่างกันไป ทำให้มีการทำโทษต่างกันในความผิดชนิดเดียวกัน ซึ่งหากแก้ไขอาจทำได้ด้วยการอนุญาตให้มีการพนันได้ตามกฎหมายแต่ต้องไม่ล้มผลกระทบทางสังคมและเศรษฐกิจจากการพนัน

ทั้งนี้เมื่อวิเคราะห์โครงสร้างของอุตสาหกรรมพนันในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าทางด้านอุปทานหรือผู้ให้บริการ ประกอบด้วย 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ นายหน้ารับพนันหรือบิวบอล และเจ้ามือรับพนันหรือโต๊ะบอล

บิวบอล คือ ผู้ที่รับการแทงพนันจากผู้เล่นไปส่งต่อให้กับเจ้ามือหรือโต๊ะบอล รายได้หลักของบิวและโต๊ะบอล มาจากส่วนต่างที่ได้จากความแตกต่างระหว่างอัตราต่อรองของผู้ที่เล่นทีมต่อและผู้ที่เล่นทีมรอง หรือเรียกว่า "ค่าน้ำ" สำหรับวิธีการชำระเงินระหว่างบิวบอลกับโต๊ะบอลอาศัยการโอนเงินผ่านบัญชีธนาคาร ส่วนการชำระเงินระหว่างผู้ผลิตกับผู้เล่นมีทั้งการโอนเงินผ่านบัญชีธนาคารและการชำระด้วยเงินสด

ในการรับพนัน บิวบอลจะใช้การพนันระบบอัตราต่อรองเป็นหลัก แต่โต๊ะบอลบางส่วนเช่นโต๊ะบอลรายย่อยอาจมีการพนันในรูปแบบอื่นร่วมด้วยได้ เช่น บอลชุด เป็นต้น ทั้งนี้การพนันบอลผ่านบิวบอล ต้องมีความไว้วางใจเนื่องจากรูปแบบการชำระเงินใน "ระบบเครดิต" เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ขณะที่การเล่นพนันโดยตรงกับโต๊ะบอล ไม่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์ส่วนตัว โต๊ะบอลจึงนิยมใช้วิธีเรียกชำระเงินพนันก่อนการแข่งขันจะเริ่มต้นขึ้นหรือที่เรียกกันว่า "ระบบเงินสด" ทั้งนี้ผู้ให้บริการจะได้รับผลตอบแทนจากการจับบอล ซึ่งก็คือความแตกต่างระหว่างอัตราต่อรองของทีมต่อและทีมรองที่ไม่เท่ากัน นอกจากนี้ผู้ให้บริการรับพนันยังมีการประสานเครือข่ายกันเป็นลำดับขั้นซึ่งเป็นกลไกในการลดความเสี่ยงจากการรับพนัน ในขณะที่เดียวกันก็สามารถสร้างรายได้จากรับพนันไปด้วย

ในอีกด้านหนึ่ง คือด้านอุปสงค์ของการพนันฟุตบอลหรือด้านผู้เล่นพนันบอล มีทั้งเพศหญิงและเพศชาย โดยเริ่มเล่นพนันบอลเพราะชอบกีฬาฟุตบอล ซึ่งการเล่นพนันบอลเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการแสดงออกถึงการติดตามฟุตบอลที่สร้างความรู้สึกใกล้ชิดกับกีฬาฟุตบอลมากขึ้น และเมื่อได้เล่นพนันฟุตบอลแล้ว ผู้เล่นจะรู้สึกพึงพอใจกับการเสี่ยงโชคในการเล่นพนันฟุตบอล อันเป็นอารมณ์ความตื่นเต้นที่ได้มากกว่าการติดตามฟุตบอลโดยไม่มีการเล่นเลย

ผู้เล่นส่วนใหญ่จะอ่านหนังสือพิมพ์กีฬารายวัน เป็นแหล่งข้อมูลประกอบการตัดสินใจเล่นพนัน โดยใช้การตัดสินใจด้วยตัวเองเป็นหลัก และรองลงมาคือพิจารณาจากการวิจารณ์ของผู้สันตติกรณ์ ทั้งนี้ผู้เล่นส่วนใหญ่ไม่สนใจที่จะบันทึกสถิติการเล่นพนันของตน และส่วนใหญ่คิดว่าตัวเองเสียพนันบอลหรือไม่สนใจว่าได้หรือเสียพนัน สำหรับเงินได้จากการพนันนั้นผู้เล่นจะไปเพื่อการบริโภคสินค้าและบริการที่ฟุ่มเฟือย

ในการเล่น ผู้เล่นส่วนมากจะเล่นพนันฟุตบอลบางนัดเท่านั้น ยิ่งผู้เล่นมีประสบการณ์เล่นพนันมากขึ้นจะยิ่งเล่นพนันมากขึ้น ทั้งนี้ผู้เล่นส่วนใหญ่จะเล่นพนันทั้งฟุตบอลระดับชาติและระดับสโมสร และส่วนใหญ่จะเล่นพนันกับโต๊ะบอลและผ่านเพื่อนหรือบิว ทั้งนี้ผู้เล่นกว่าครึ่งไม่ทราบว่าการในการเล่นผ่านเพื่อนหรือบิวนั้นเป็นการค้าประกันหนีพนันโดยปริยาย

ในการแทงพนัน ผู้เล่นมักแทงพนันในวงเงินประมาณ 501-5,000 บาทต่อคู่ โดยมีการชำระเงินหลังทราบผลการแข่งขันแล้ว ส่วนวิธีชำระเงินนั้น ส่วนมากชำระด้วยเงินสด แต่สำหรับกลุ่มที่ชำระด้วยการโอนเงินส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่ประกอบอาชีพแล้ว ทั้งนี้ผู้เล่นส่วนใหญ่ใช้รายได้ประจำของตนมาชำระเงินพนัน และนอกเหนือจากการพนันฟุตบอลแล้ว ผู้เล่นส่วนใหญ่จะเล่นพนันชนิดอื่นประกอบด้วย

เมื่อพิจารณาโดยรวม แม้ว่าอุตสาหกรรมการพนันฟุตบอลในเขตกรุงเทพมหานคร มีผู้เล่นและผู้ให้บริการจำนวนมาก แต่ผู้ให้บริการมีการประสานกันเป็นเครือข่าย ส่งผลให้โครงสร้างตลาดมีอำนาจในการผูกขาดของผู้ประกอบการค่อนข้างสูง

5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ถึงเวลาแล้วที่สังคมไทย ทั้งภาคประชาชนและภาครัฐ จะต้องให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องการพนันอย่างจริงจังมากยิ่งขึ้น หลังจากที่มีการละเลยปัญหาเรื่องนี้มานาน หรือมีการให้ความสนใจเป็นช่วงๆ ซึ่งไม่บังเกิดผลที่เป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่องและไม่สามารถหาข้อสรุปได้ แต่ก่อนที่จะนำเสนอข้อสรุปเรื่องการพนัน อย่างน้อยสังคมไทยจะต้องทำความเข้าใจประเด็นใหญ่ๆ 2 เรื่องให้ชัดเจนนั้นคือ

(1) แท้ที่จริงสังคมไทยมีทัศนคติอย่างไรเกี่ยวกับการพนัน เพราะถึงแม้ทั้งในทางกฎหมายและศาสนาจะเห็นว่าการพนันเป็นสิ่งผิด แต่สังคมก็ไม่ได้ปฏิบัติหรือเห็นตามนั้นทั้งหมด อีกทั้งยังมีการก่อตัวของวัฒนธรรมจนกลายเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่เห็นได้ชัดในสังคมปกติ นับตั้งแต่มีการเล่นพนันที่เคยมีมาในอดีต เช่น ชนไก่ ชนวัว หรือก๊อตปลา เป็นต้น จนถึงการเล่นพนันที่เป็นผลพวงจากการที่ไทยเป็นสังคมเปิดมากขึ้น เช่น ลีดเตอร์ บ่อนการพนัน หรือ การพนันฟุตบอล เป็นต้น

ถ้าจะเปิดให้มีการพนันหรือการพนันฟุตบอลอย่างถูกกฎหมาย ภาครัฐต้องมีการศึกษาอย่างรอบด้านก่อน นับตั้งแต่ด้านสังคมวัฒนธรรม เนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมที่ยังยึดถือคติธรรมในศาสนาพุทธที่สอนว่าการเล่นพนันเป็นสิ่งที่เป็นโทษ เงินจากการพนันเป็น "เงินร้อน" หรือเงินที่มีนัยเชิงลบ การอนุญาตให้มีการพนันถูกกฎหมายจะต้องไม่มีส่วนในการทำลายความคิดดังกล่าว อีกทั้งภาครัฐจะต้องสนับสนุนให้ผู้คนรักษาความเชื่อที่ดั้งเดิมดังกล่าวไว้ให้มากยิ่งขึ้นด้วย

(2) ขณะเดียวกัน รัฐและสังคมต้องมีความชัดเจนว่า วัตถุประสงค์ในการอนุญาตให้มีการพนันถูกกฎหมายคืออะไร เป็นเหตุผลด้านรายได้เช่นเดียวกับในออสเตรเลียและสหรัฐอเมริกา หรือเป็นเหตุผลในการแก้ไขความยุ่งยากในการจัดการปัญหาสังคมเช่นในอังกฤษ ความชัดเจนในวัตถุประสงค์จะส่งผลต่อแนวทางในการจัดการอุตสาหกรรมการพนันที่จะเกิดขึ้น ในประเด็นนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าแนวคิดอย่างหลัง คือแนวทางในการจัดการพนันแบบอังกฤษน่าจะสอดคล้องกับสังคมไทยมากที่สุด

นอกจากนั้น รัฐยังต้องพิจารณาอีกว่า หากเปิดให้มีการพนันที่เป็นที่นิยมเล่นกันอย่างกว้างขวาง เช่น การพนันฟุตบอล หรือการเล่นหวยใต้ดิน เป็นต้น เป็นกิจกรรมที่ถูกกฎหมายแล้ว จะมีแนวทางอย่างไรที่จะจูงใจให้ทั้ง ผู้ให้บริการหรือเจ้ามือ และผู้เล่นหันมาเล่นพนันในระบบที่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยเฉพาะการจัดรูปแบบให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เนื่องจากการเล่นพนันผิดกฎหมายที่ดำเนินการอยู่ในสังคมทุกวันนี้มีการก่อตัวขึ้นเป็นโครงสร้างอย่างหนึ่งในสังคมไปแล้ว การเปลี่ยนแปลงจึงอาจทำได้ยาก และจากผลการศึกษาได้ชี้ให้เห็นว่า ผู้เล่นจำนวนมากเห็นด้วยกับการเล่นพนันในรูปแบบถูกกฎหมาย แต่ส่วนใหญ่ยังมีความไม่แน่ใจว่าตนเองต้องการจะเล่นพนันในรูปแบบถูกกฎหมายหรือไม่ และจำนวนไม่น้อยยังคงยืนยันที่จะเล่นพนันในรูปแบบเดิมต่อไป แม้ว่าจะเปิดให้มีการพนันถูกกฎหมายแล้วก็ตาม

ตารางที่ 5.1 ความเห็นต่อการพนันฟุตบอลถูกกฎหมาย

ความเห็นต่อการพนันฟุตบอลถูกกฎหมาย	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	60	87.00
ไม่เห็น	9	13.00
รวม	69	100.00

ที่มา ประมวลจากแบบสอบถาม

ตารางที่ 5.2 การเล่นพนันฟุตบอลผิดกฎหมายจำแนกตามความเห็นต่อการพนันฟุตบอลถูกกฎหมาย

หน่วย: ร้อยละ

การเล่นพนันบอลผิดกฎหมาย	พนันบอลถูกกฎหมาย	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
เล่น	35.0	33.3
ไม่เล่น	16.7	55.6
ไม่แน่	48.3	11.1
รวม	100.0	100.0

ที่มา ประมวลจากแบบสอบถาม

ในประเด็นเรื่องการเปิดให้มีการพนันฟุตบอลถูกกฎหมายนั้น (ดูตารางที่ 5.1) ร้อยละ 87 ของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลเห็นด้วยที่จะเปิดให้มีการพนันฟุตบอลถูกกฎหมาย ขณะที่ร้อยละ 13 ไม่เห็นด้วยกับเรื่องนี้ โดยในตารางที่ 5.2 แสดงให้เห็นชัดว่า แม้แต่ในกลุ่มที่เห็นด้วยกับการเปิดให้มีการพนันฟุตบอลถูกกฎหมายเอง คงมีเพียงร้อยละ 16.7 เท่านั้นที่ตอบว่าจะเล่นการพนันฟุตบอลถูกกฎหมาย ขณะที่ร้อยละ 35 ยืนยันว่าจะเล่นการพนันฟุตบอลผิดกฎหมายต่อไป ส่วนที่เหลือยังไม่ตัดสินใจแน่นอนในเรื่องนี้ ขณะที่ในกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับการเปิดให้มีการพนันฟุตบอลถูกกฎหมายมากกว่าครึ่งหนึ่ง ยืนยันว่าตนพึงพอใจกับการเล่นการพนันผิดกฎหมายมากกว่า ยิ่งกว่านั้นบ็อบบอรายหนึ่งให้สัมภาษณ์ชัดว่า ตนไม่เห็นด้วยที่จะเปิดให้มีการพนันฟุตบอลถูกกฎหมาย

เพราะเชื่อว่าจะเป็นการเล่นที่สนุกให้คนหันมาเล่นการพนันมากขึ้น โดยบ็อบบิลผู้นี้ให้เหตุผลว่าการพนันเป็นสิ่งไม่ดีและไม่ควรส่งเสริม

ตัวอย่างจากการสำรวจผู้เล่นการพนันและผู้เกี่ยวข้องโดยตรงได้สะท้อนให้เห็นชัดว่า การเปิดให้มีการพนันถูกกฎหมายเพียงอย่างเดียวอาจไม่สามารถแก้ปัญหาการพนันผิดกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันได้ และอาจก่อให้เกิดผลพวงทางสังคมตามมามากมาย ดังนั้น การตัดสินใจเลือกนโยบายระหว่าง การปรับปรุงกฎหมายเพื่อควบคุมให้มีการเล่นพนัน กับการยอมรับให้มีการเล่นพนันอย่างถูกกฎหมาย จึงจำเป็นต้องศึกษาแนวคิดอย่างรอบด้านและไม่ละเลยปัจจัยทางด้านสังคม

(3) ไม่ว่าจะมีการอนุญาตให้มีการพนันถูกกฎหมายหรือไม่ รัฐจำเป็นต้องมีการพัฒนากฎหมายการพนันให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน เพราะเป็นที่ยอมรับกันว่าการพนันที่ผิดกฎหมายหรืออยู่นอกเหนือความสามารถในการควบคุมจากเจ้าหน้าที่ของรัฐได้สร้างผลกระทบเชิงลบต่อสังคมในระดับสูง

(4) รัฐจะต้องมีการควบคุมปัญหาผู้เล่นติดการพนันอย่างจริงจังและเป็นระบบ เพราะปัญหาดังกล่าวได้เป็นที่ยอมรับในทุกประเทศที่มีการพนันถูกกฎหมายแล้วว่า เป็นปัญหาสำคัญที่สุดในบรรดาปัญหาที่เกิดจากการพนันทั้งหมด ซึ่งในปัจจุบันสังคมไทยมีการให้ความสำคัญต่อปัญหานี้น้อยมาก ทั้งที่แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวสามารถจะทำได้โดยไม่จำเป็นต้องรอให้มีการแก้ไขในเรื่องความผิดทางกฎหมายและการหาแนวทางในการจัดการการพนันที่เหมาะสม อีกทั้งปัญหาดังกล่าวก็มีความยากในการประเมินระดับความรุนแรง จึงควรที่จะรีบจัดการเสียเนิ่นๆ ก่อนที่ปัญหาจะรุนแรงไปมากกว่านี้

(5) อีกประเด็นหนึ่งที่ค้นพบได้จากการศึกษาครั้งนี้ และเป็นประเด็นที่ไม่ค่อยมีการถกเถียงกันมากนัก นั่นคือการที่ผู้ติดตามกีฬาฟุตบอลเห็นว่าการพนันเป็นช่องทางหนึ่งในการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในการเล่นพนันฟุตบอล การแก้ไขปัญหาดังกล่าวจะต้องแก้ไขที่นโยบายและการจัดการด้านการกีฬาของประเทศไทย ที่จะต้องพัฒนาหรือหาช่องทางอื่นในการแสดงออกถึงการติดตามกีฬาฟุตบอลให้แก่ผู้สนใจกีฬาฟุตบอล โดยจะต้องพัฒนากีฬาฟุตบอลภายในประเทศให้ผู้สนใจสามารถมีส่วนร่วมโดยตรงมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็น การพัฒนาระบบการแข่งขันฟุตบอลอาชีพที่ทำให้ผู้ชมนิยมสนใจที่จะติดตามได้โดยง่าย หรือการเปิดโอกาสให้ผู้คนในสังคมมีโอกาสเล่นหรือแข่งขันฟุตบอลให้มากขึ้น